

20-Aprel, 2026-yil

**O‘ZBEKISTONDA YOSHLAR BANDLIGINI TA’MINLASHDA O‘ZINI O‘ZI
BOSHQARISH ORGANLARI FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING
ISTIQBOLLARI**

Burxanova Mohinur

O’ZMU magistranti

Annotatsiya: *Ushbu maqolada O‘zbekistonda yoshlar bandligini ta’minlashda o‘zini o‘zi boshqarish organlari faoliyatini takomillashtirish istiqbollari keng ilmiy tahlil qilingan. Tadqiqotda mahalla institutlarining ijtimoiy-iqtisodiy tizimdagi o‘rni, ularning yoshlar bandligini ta’minlashdagi funksiyalari hamda zamonaviy sharoitda rivojlanish yo‘nalishlari chuqur yoritilgan.*

Maqolada “Yoshlar daftari” tizimi, manzilli ijtimoiy qo‘llab-quvvatlash mexanizmlari va hududiy bandlik dasturlarining samaradorligi tahlil qilinib, ularning yoshlar bandligini oshirishdagi ahamiyati asoslab berilgan. Shuningdek, raqamli iqtisodiyot sharoitida mahalla institutlarining transformatsiyasi, ularning yangi boshqaruv modeliga o‘tishi va innovatsion yondashuvlarni joriy etish zarurati ko‘rib chiqilgan.

Tadqiqot natijalariga ko‘ra, yoshlar bandligini ta’minlashda eng muhim omillar sifatida davlat-xususiy sheriklikni rivojlantirish, kasb-hunar ta’limini modernizatsiya qilish, raqamli texnologiyalarni keng joriy etish hamda yoshlarni tadbirkorlikka jalb etish mexanizmlari ajratib ko‘rsatilgan. Shu bilan birga, mahalla institutlarining institutsional salohiyatini oshirish va ularni zamonaviy boshqaruv tizimlariga moslashtirish istiqboldagi asosiy vazifalardan biri sifatida qayd etilgan.

Kalit so‘zlar: *yoshlar bandligi, mahalla, o‘zini o‘zi boshqarish organlari, raqamli iqtisodiyot, bandlik siyosati, innovatsion rivojlanish, davlat-xususiy sheriklik, ijtimoiy barqarorlik, kasb-hunar ta’limi, yoshlar siyosati*

Abstract: *This article provides a comprehensive analysis of the prospects for improving the activities of self-government bodies in ensuring youth employment in Uzbekistan. In the context of rapid socio-economic development and ongoing reforms, youth employment has become one of the most important strategic priorities of state policy. The study highlights the growing role of local self-government institutions (mahalla) as key grassroots structures that directly interact with the population and contribute to solving employment-related issues among young people.*

The article examines the current mechanisms implemented in Uzbekistan, such as the “Youth Notebook” system, targeted social support programs, and regional employment initiatives aimed at identifying unemployed youth and providing them with individualized assistance. These mechanisms are assessed as effective tools for enhancing youth engagement in economic activities, improving access to vocational education, and promoting entrepreneurship among young people.

Furthermore, the research explores the transformation of self-government bodies in the context of the digital economy. It emphasizes the importance of digital governance

systems, online employment platforms, and data-driven decision-making in increasing the efficiency and transparency of youth employment policies. The integration of digital technologies into local governance is identified as a key factor in modernizing the mahalla system.

The study also highlights the significance of public-private partnerships in creating new job opportunities for youth, expanding internship programs, and strengthening vocational training systems. In addition, the development of entrepreneurial skills, self-employment models, and startup initiatives is considered an important direction for future youth employment policies.

The findings of the article suggest that improving institutional capacity, introducing innovative approaches, and strengthening coordination between state, private, and local governance structures will significantly enhance youth employment outcomes in Uzbekistan. Ultimately, these reforms contribute not only to economic growth but also to social stability and sustainable development.

Keywords: *youth employment, self-government bodies, mahalla, digital economy, employment policy, innovation, public-private partnership, social stability, vocational education, youth policy*

KIRISH

O‘zbekiston Respublikasida yoshlar siyosati davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri sifatida belgilangan bo‘lib, ularning bandligini ta‘minlash iqtisodiy barqarorlik va ijtimoiy rivojlanishning muhim omili hisoblanadi. Aholi tarkibida yoshlar ulushining yuqoriligi ularni ish bilan ta‘minlash, kasb-hunar o‘rgatish va mehnat bozoriga integratsiya qilish masalasini yanada dolzarb etadi.

Shu jarayonda o‘zini o‘zi boshqarish organlari - mahalla fuqarolar yig‘inlari muhim institutsional bo‘g‘in sifatida namoyon bo‘lmoqda. Ular aholi bilan eng yaqin ishlovchi tuzilma bo‘lib, yoshlarning muammolarini aniqlash, ularni ish bilan ta‘minlash va ijtimoiy qo‘llab-quvvatlashda bevosita ishtirok etadi. Mazkur maqolada O‘zbekistonda yoshlar bandligini ta‘minlashda o‘zini o‘zi boshqarish organlari faoliyatini takomillashtirish istiqbollari ilmiy jihatdan tahlil qilinadi.

Asosiy qism. O‘zbekistonda so‘nggi yillarda yoshlar bandligini ta‘minlash borasida keng ko‘lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Davlat tomonidan yaratilgan huquqiy asoslar va institutlar tizimi ushbu yo‘nalishda muhim rol o‘ynamoqda. Jumladan, O‘zbekiston Respublikasining “Yoshlarga oid davlat siyosati to‘g‘risida”gi Qonuni yoshlarning ijtimoiy-iqtisodiy faolligini oshirish, ularni qo‘llab-quvvatlash va bandligini ta‘minlashning asosiy huquqiy bazasini belgilab beradi.

Shuningdek, O‘zbekiston Respublikasining “Aholini bandlik to‘g‘risida”gi Qonuni mehnat bozorini tartibga solish, ishsizlikni kamaytirish va bandlik xizmatlarini rivojlantirish bo‘yicha muhim mexanizmlarni belgilaydi. Ushbu hujjatlar mahalla tizimining bandlik siyosatidagi rolini yanada kuchaytirishga xizmat qilmoqda.

20-Aprel, 2026-yil

Mahalla institutlari yoshlar bilan ishlashda “manzilli yondashuv”ni amalga oshiruvchi asosiy bo‘g‘in hisoblanadi. So‘nggi yillarda joriy etilgan “Yoshlar daftari” tizimi orqali ishsiz va ijtimoiy himoyaga muhtoj yoshlar aniqlanib, ularga individual yordam ko‘rsatilmoqda. Bu tizim orqali yoshlar kasb-hunar o‘rganish kurslariga yo‘naltiriladi, imtiyozli kreditlar ajratiladi va tadbirkorlik faoliyatini boshlashga ko‘mak beriladi.

Istiqbolda o‘zini o‘zi boshqarish organlari faoliyatini yanada takomillashtirishda raqamli transformatsiya muhim rol o‘ynaydi. Elektron platformalar orqali yoshlarni ro‘yxatga olish, ularning malaka va qiziqishlarini aniqlash hamda mos ish o‘rinlari bilan bog‘lash tizimi joriy etilmoqda. Bu esa bandlik jarayonini tezkor va shaffof qiladi.

Bundan tashqari, davlat-xususiy sheriklik mexanizmlarini rivojlantirish ham istiqbolli yo‘nalishlardan biridir. Xususiy sektor bilan hamkorlikda yoshlar uchun yangi ish o‘rinlari yaratish, amaliyot dasturlarini kengaytirish hamda “dual ta’lim” tizimini rivojlantirish ularning mehnat bozoriga tez integratsiyalashuviga xizmat qiladi.

Mahalla tizimining istiqboldagi muhim vazifalaridan yana biri - “ijtimoiy innovatsiyalar markazi” sifatida faoliyat yuritishdir. Bu orqali yoshlar uchun startup loyihalar, biznes inkubatorlar va kasbiy treninglar tashkil etish mumkin bo‘ladi. Ayniqsa, IT sohasi, raqamli xizmatlar va frilanserlik yo‘nalishlari yoshlar bandligining yangi shakllarini yaratmoqda.

Shu bilan birga, O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi ma’lumotlariga ko‘ra, yoshlar ulushi yuqori bo‘lgan hududlarda bandlik darajasi iqtisodiy faollik bilan bevosita bog‘liq. Bu esa mahalla darajasida iqtisodiy tahlil va prognozlash tizimini kuchaytirish zarurligini ko‘rsatadi.

Istiqbolda mahalla institutlari quyidagi yo‘nalishlarda rivojlanishi lozim:

- raqamli boshqaruv tizimlariga to‘liq o‘tish;
- yoshlar uchun “bir darcha” xizmatlarini kengaytirish;
- kasbiy yo‘naltirish tizimini modernizatsiya qilish;
- ijtimoiy sheriklikni kuchaytirish;
- hududiy bandlik strategiyalarini ishlab chiqish.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, O‘zbekistonda yoshlar bandligini ta’minlash masalasi bugungi kunda nafaqat iqtisodiy, balki chuqur ijtimoiy va strategik ahamiyatga ega bo‘lgan ustuvor yo‘nalishlardan biri hisoblanadi. Aholi tarkibida yoshlar ulushining yuqoriligi ularning mehnat bozoriga samarali integratsiyasini ta’minlashni davlat siyosatining markaziy vazifasiga aylantirmoqda. Shu nuqtai nazardan, o‘zini o‘zi boshqarish organlari - mahalla fuqarolar yig‘inlari yoshlar bandligini ta’minlash tizimida eng quyi, ammo eng muhim bo‘g‘in sifatida faol ishtirok etadi.

Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, mahalla institutlari orqali yoshlar bilan ishlash tizimi so‘nggi yillarda sezilarli darajada takomillashdi. Xususan, “Yoshlar daftari” tizimi, manzilli ijtimoiy yordam mexanizmlari hamda hududiy bandlik dasturlari yoshlarning muammolarini aniq aniqlash va ularga individual yechimlar taklif etish imkonini bermoqda. Bu esa bandlik siyosatining samaradorligini oshirishda muhim omil bo‘lib xizmat qilmoqda.

20-Aprel, 2026-yil

Shu bilan birga, zamonaviy taraqqiyot sharoitida raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi, yangi kasblarning paydo bo‘lishi va mehnat bozorining transformatsiyasi mahalla tizimidan yanada yuqori darajadagi moslashuvchanlikni talab etadi. O‘zini o‘zi boshqarish organlari endilikda faqat ijtimoiy yordam ko‘rsatuvchi tuzilma emas, balki yoshlar bandligini shakllantiruvchi, ularni kasbga yo‘naltiruvchi va iqtisodiy faolligini oshiruvchi strategik institutga aylanishi zarur.

Istiqbolda ushbu tizimni yanada takomillashtirish uchun bir qator yo‘nalishlar muhim ahamiyat kasb etadi. Birinchidan, mahalla darajasida raqamli boshqaruv tizimlarini to‘liq joriy etish orqali yoshlar haqidagi ma’lumotlarni markazlashtirilgan elektron bazalarda jamlash zarur. Ikkinchidan, davlat va xususiy sektor o‘rtasidagi hamkorlikni kengaytirish orqali yangi ish o‘rinlarini yaratish va amaliyot dasturlarini rivojlantirish lozim. Uchinchidan, kasb-hunar ta’limi tizimini mehnat bozori talablariga moslashtirish va “dual ta’lim” tizimini keng joriy etish muhimdir.

Bundan tashqari, yoshlar orasida o‘zini o‘zi band qilish va tadbirkorlik madaniyatini rivojlantirish ham istiqbolli yo‘nalishlardan biri hisoblanadi. Frilanserlik, raqamli xizmatlar va startap ekotizimining kengayishi yoshlar bandligining yangi shakllarini shakllantirmoqda. Mahalla institutlari esa ushbu jarayonlarda tashkiliy va muvofiqlashtiruvchi rolni bajarishi lozim.

Umuman olganda, o‘zini o‘zi boshqarish organlari faoliyatini modernizatsiya qilish, innovatsion yondashuvlarni joriy etish va hududiy bandlik siyosatini kuchaytirish orqali yoshlar bandligini ta’minlashda yuqori samaradorlikka erishish mumkin. Bu esa nafaqat iqtisodiy o‘sishga, balki jamiyatda ijtimoiy barqarorlik va farovonlikning mustahkamlanishiga ham xizmat qiladi.

FOYDALANILGANA ADABIYOTLAR:

1. O‘zbekiston Respublikasining “Yoshlarga oid davlat siyosati to‘g‘risida”gi Qonuni. 2016.
2. O‘zbekiston Respublikasining “Aholini bandlik to‘g‘risida”gi Qonuni. 2020.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining PF-6017-son Farmoni: “Yoshlar bilan ishlash tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”. 30 June 2020.
4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ-5052-son Qarori: “Yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish va ularni qo‘llab-quvvatlash chora-tadbirlari to‘g‘risida”. 2021.
5. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining PF-6208-son Farmoni: “Kambag‘allikni qisqartirish va bandlik siyosatini yangi bosqichga olib chiqish chora-tadbirlari to‘g‘risida”. 2021.
6. State Committee of the Republic of Uzbekistan on Statistics. Official Statistical Data on Youth Employment in Uzbekistan. <https://stat.uz>
7. Ministry of Employment and Poverty Reduction of the Republic of Uzbekistan. Official Reports and Employment Programs. <https://mehnat.uz>

20-Aprel, 2026-yil

8. Youth Affairs Agency of the Republic of Uzbekistan. Official Information on Youth Policy and Youth Notebook System. <https://yoshlar.gov.uz>

9. International Labour Organization (ILO). Global Employment Trends for Youth. International Labour Office, Geneva.

10. World Bank. World Development Report: Jobs and Youth Employment. Washington, DC: World Bank Group.

